

Rust!

Vrede zij met jullie allemaal. Dat waren de eerste woorden van de nieuwe paus Leo XIV, afgelopen donderdag. Wij protestanten, baptisten hebben een andere kijk op deze bisschop en kennen hem niet dezelfde positie toe als de Rooms Katholieke kerk, maar met deze wens is op zichzelf niets mis. Sterker nog, dit is wat de wereld nodig heeft: Vrede. Shalom. Rust. Velen worden vernalen in de krachtige kaken van de haast, de onrust, de chaos. Burn out, opgebrand, overspannen. Zoals dit woordgrapje (zij is niet goed en hij is overspannen). Tijdens onze missiontrip naar Roemenië vorige week, hadden we in een kleine groep een gesprek over rust. Ik vroeg iedereen om een cijfer te geven tussen 1 en 10 voor de mate van rust in je leven. Een 1 staat voor ultieme vrede, een 10 voor complete chaos. We waren met z'n vijven en iedereen zat op 8 of hoger. Ik ben benieuwd hoe dat hier is in de zaal... Ik hoop dat er onder de ouderen met name meer rust is, maar onder jongeren is het aantal dat chaos ervaart groot. Daar zijn veel verschillende oorzaken voor, uiteraard, maar ik wilde vanmorgen eens luisteren naar Gods Woord ten aanzien van dit thema: rust. Ik heb geen centrale tekst dit keer. Dat is vrij zeldzaam, want ik hou ervan om een tekst uit te leggen en dan toe te passen (tekstverklarende prediking), maar voor nu heb ik een thematische preek. Het is een grove schets van hoe God wil dat we omgaan met rust in ons leven.

We beginnen bij het begin. De schepping. God scheidt in zes dagen de hele bestaande wereld, zichtbaar en onzichtbaar. Hij spreekt en het is er. Er zij licht! En er was licht. Steeds weer is er het refrein: Toen was het avond geweest en het was morgen geweest; de zoveelste dag. Je leest er zo over heen, maar in dit refrein zit een krachtige visie op hoe God de dagindeling heeft bedoeld. Als wij spreken over een dag, dan begint deze met de morgen, toch? Bij het opstaan begint de nieuwe dag. Technisch gesproken zeggen we om 12 uur middernacht, maar voor ons gevoel begint de dag bij het opstaan. We beginnen de dag met werken en dan in de avond rusten we uit. Maar hier lezen we het precies andersom. In de Joodse dagindeling, begint de dag in de avond, bij zonsondergang. Dat lijkt een kip en ei verhaal, maar het is fundamenteel voor hoe God de dag ziet. De dag begint met rust. Ja, nu in onze tijd met elektrisch licht is het allemaal anders, maar zo'n 150 jaar geleden, voor de uitvinding van het elektrische licht, was het gewoon donker in huis en op straat als de zon onderging. Het was donker en je ging al snel naar bed, misschien nog bij een lampje wat verstellwerk of wat lezen of samen praten, maar werken kon niet meer. Hoe anders is dit nu?! Je dag begon met 'gedwongen' rust. Bewust je afhankelijkheid beseffen, je onmacht. Je kon niet anders dan rusten, want de zon was ondergegaan. Je kon niets anders doen dan rusten en afhankelijk wachten tot de zon weer opging. Dat is genade, maar tegelijk ook een lastig gegeven, want afhankelijk zijn en je onmacht beseffen, voelt niet fijn. God heeft het bedoeld als gift van genade. Gods ritme begint altijd met rusten, dan werken. Wij denken precies andersom, helaas. Wij werken eerst en gaan dan uitrusten van ons werk. God wil dat we eerst rusten en vanuit die rust gaan werken.

God wil zo graag dat Zijn kinderen dit principe leren van eerst rusten dat Hij het op verschillende manieren verankerde in de wetten die Hij Zijn volk gaf. Zo gaf Hij de sabbat als rustdag in de week. Dat zien we ook al bij de schepping. Als Hij de dieren en de mens op de zesde dag heeft gemaakt en de zevende dag breekt bij de avond aan, dan stopt Hij met werken. Dat woord stoppen/rusten = sabbat. Dat was de zevende dag. God rustte op die dag van al Zijn werken. Niet omdat Hij moest uitblazen om nieuwe krachten op te doen voor een nieuwe week, maar omdat Hij klaar was met werken. Hij stopte met werken. De

schepping was voltooid, het werk was klaar. Alles was in die eerste week klaargezet voor een wereldgeschiedenis die zich daarna uitvouwde, zoals wij die nu kennen.

Deze zevende dag moest door elke Israëlliet, van jong tot oud, en elke slaaf en vreemdeling, die in Israël woonde, en zelfs door de dieren, worden onderhouden (Deut. 5:12-14). Het is het vierde gebod: vier de Sabbat. Het staat in dezelfde lijst als waarin moordenaars, dieven en overspelers worden veroordeeld. Voor God is rust cruciaal. Verplicht rusten op straffe van de dood...

Naast de Sabbat waren er de jaarlijkse feesten. Drie keer per jaar moesten de Israëlieten een week sabbatten, rusten. Pesach, Pinksteren en Loofhutten. Acht dagen van gedwongen rust. Alles loslaten wat je aan het doen bent en feestvieren voor Gods aangezicht in Jeruzalem (als dat mogelijk was). Dan waren er de sabbatsjaren. Elk zevende jaar moest het land met rust worden gelaten en mocht er niet worden gezaaid. Ze moesten leven van alles wat vanzelf op het land opkwam. En tenslotte was er het jubeljaar: elk vijftigste jaar was een heel jaar van rust. Het was een jaar van heilige rust, bevrijding en vergeving. Alle slaven en gevangenen werden vrijgelaten, alle bezit dat gedwongen was verkocht, moest weer terug naar de oorspronkelijke, rechtmatige eigenaar. Schulden werden kwijtgescholden en vergeven. Het was de ultieme vorm van shalom, vrede voor Israël.

Wat had God het prachtig bedacht met al deze wetten en regels. Maar helaas kan de mens niet goed omgaan met regels en wetten. Zodra je mensen regels en wetten oplegt, zie je twee reacties: rebellie of rechtlijnigheid.

Dat zie je ook in Israël. De geschiedenis van Israël kun je grofweg indelen in twee periodes. Voor en na de ballingschap. De ballingschap was in 587 BC. Vóór die tijd was de standaard reactie op Gods regels die van rebellie, opstand. Ze waren steeds weer ongehoorzaam en deden hun eigen zin. Het refrein in het grootste deel van het OT is steeds weer: en het volk deed wat kwaad was in de ogen van de Heer. Rusten?! Ben je mal, ik ga aan het werk en ik dwing anderen ook om te werken. Sabbatsjaren, jubeljaren?! Ha, halen, hebben, houden, dat is wat ik wil. God waarschuwde het volk keer op keer en sloeg het met oordelen, maar het volk luisterde niet en uiteindelijk was de maat vol en werd het volk in 587 in ballingschap gebracht door de Babyloniërs. Zo leven veel Nederlanders in rebellie. Blijven werken, waar God ons vraagt om te rusten. Blijven swipen, terwijl je weet dat je moet gaan slapen. Blijven werken, terwijl je weet dat je moet gaan eten en rusten. Of precies andersom, juist niets doen als ze zouden moeten werken. Die hun proefwerken of zelfs eindexamens verprutsen uit luiheid. Het zijn mensen die blijven doen wat ze zelf denken dat het beste is en niet luisteren naar God. Niet willen rusten in afhankelijkheid, maar altijd de regie willen houden en niet los willen laten...

Na de ballingschap zie je ogenschijnlijk precies het tegenovergestelde van rebellie: rechtlijnigheid. Het volk ging zich uitermate precies aan de regels van God houden. Ten tijde van Jezus is dit met name zichtbaar de orde van de Farizeeën, de geestelijke leiders van het volk. Zeer rechtlijnige, strikte wetshandhavers. Met harde hand dwongen zij de mensen om zich strikt te houden aan alle wetten en regels van God en die hadden ze ook nog eens tot in het absurde uitvergroott. Er ontstond een maatschappij die geënt was op angst om het fout te doen. Altijd was er het oordeel dat boven je hoofd hing. Altijd was er de dwang, de onrust om je maar te houden aan Gods regels. Liefde liet los door deze rechtlijnige regelrechters.

En Jezus was woedend op deze rechtlijnige regelrechters! Hij zag hoe ze het volk onmogelijke lasten oplegden en zo uitputten dat ze er aan onderdoor gingen. De regels zelf werden belangrijker dan de Regelgever, God zelf. Dit zijn de mensen die zichzelf en anderen hoge lasten opleggen uit naam van God of zichzelf of een afgod. De hoogmoedige moralisten en perfectionisten. Die zichzelf en anderen veroordelen, omdat ze altijd het gevoel hebben te weinig te doen en steeds maar weer de dreigende stem van de wet horen die hen voort jaagt en afmat, want het is nooit genoeg. Dit zijn de eindexamenkandidaten die altijd maar doorgaan zonder rust te nemen en telkens bang zijn om te falen... Dit zijn de mensen die onder de druk van wat anderen vinden, zichzelf overvragen en eindigen in een burnout.

Rebellie of rechtlijnigheid zijn rustrovers!

God wil het zo graag anders. Die regels helpen niet om rust te vinden, want rebellie of rechtlijnigheid ligt altijd op de loer. Rust komt enkel door relatie. Zo bedacht God het al in het begin, waar we lezen dat God wandelde met Adam en Eva in de hof van Eden in de avondkoelte (Gen. 3:8). Aan het begin van de dag wandelen met God, praten over wat er geweest is en voorbereiden op de nacht door te rusten in de heerlijke intimiteit met de Schepper. Zo had God het bedoeld! De zonde maakt deze intimiteit kapot. De rebellie of de rechtlijnigheid die beide als oorzaak hebben dat je geen relatie hebt met de Here God en er onrust in je leven komt. Wij gaan ten onder aan deze onrust die dus niet zozeer komt door ons harde werken, maar door een gebrek aan relatie met de Here God. We missen de rustgevende relatie met onze Schepper en daarom is ons leven een zootje en ervaren we geen rust.

Daarom gaf God ons de man van vrede, Jezus Christus, om dit probleem op te lossen. Jezus liet zien hoe een leven vol vrede er uit ziet door volledig door de kracht van de Geest te leven. De relatie met de hemelse Vader door de Geest. Steeds weer lees je over Jezus die de dag begon door te bidden bij het vallen van de avond of midden in de nacht. Het ging om een relatie! Diepe, intieme verbondenheid. En van daaruit kon de Here Jezus werken. Vanuit die rust gaf Hij Zichzelf over aan de onruststokers en liet Zich spijkeren aan een kruis. Hij stierf voor onze onrust, veroorzaakt door onze rebellie en rechtlijnigheid. Hij nam onze wonden, zonden en banden op Zich en bracht ons Zijn vergeving, heling en bevrijding → sjalom! Op dat kruis, op dat moment van oorverdovende stilte (ogenschijnlijke rust!?), toen de Schepper zweeg, werd onze rust gekocht. Jezus nam de prijs, het leven uit de dood, in ontvangst en stond op uit de dood. Hij heeft de dood overwonnen. Zo haalde Hij de angel uit ons onrustige bestaan en bracht ons in relatie met de Vader.

Voor kinderen van God geldt wat de Hebreeënschrijver zegt in 4:10: "Want wie Zijn rust is binnengegaan, die heeft ook zelf van zijn werken gerust, zoals God van de Zijne." Als je in relatie met God bent gekomen, dan mag je rusten van al je werken, zoals God van de Zijne. Wat betekent dat? Rusten van al je werken betekent dat je al je eigen pogingen opgeeft om je leven in te richten naar je eigen zin en wil (rebellie of rechtlijnigheid). Je geeft je onafhankelijkheid op en stopt met hard werken om het zelf voor elkaar te boksen en je zegt tegen God: Dank U voor het leven dat U me gegeven heeft. Dat leven is volmaakt, klaar, tot rust gekomen. Niet meer rebelleren of rechtlijnig zijn, maar rusten in de relatie met Hem. Leven door de kracht van de Geest, zoals Jezus ons dat voordeed.

Als je onrust in je leven ervaart, zoek dan deze relatie met Jezus. Probeer niet om zelf te bepalen wat nodig is om tot rust te komen, maar kom bij Hem. Onze valkuil is om te zoeken naar rust door minder te werken, meer vakantie te nemen, meer tijd voor onszelf te creëren, maar daarin ligt niet het antwoord op ware vrede. Die ligt in een relatie met Jezus Christus. Als je stress ervaart over je examens, je baan, je kinderen, je ouder wordende lichaam, wat dan ook: kom tot Hem, Hij geeft je rust.

Matheüs 11:28: Kom naar Mij toe, allen die vermoeid en belast zijn, en Ik zal u rust geven. 29. Neem Mijn juk op u, en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel; 30. want Mijn juk is zacht en Mijn last is licht.